

Sanctuarium

Paoletti, Agostino

Coloniae Agrippinae, 1677

In Festo Apostolorum Petri & Pauli. De S. Petro. Ex defectibus & imperfectionibus suis ortæ sunt ejus progressus, ex ignominiis gloriæ, ex jacturis lucra & excellentiæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55680](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55680)

non dissimilitudo, sed major potius inter utrumque similitudo argui possit. Quod ut ostendam, sequenti utar similitudine. Accipite bilancem, atque in unam lanceam monetam ream reponite, idemque etiam ab altera parte fiat, ita tam ut utraque moneta in pondere omnino æqualis sit levata in altum bilance, utrumque lanx in omnimodò æquilibrio stare competetis. Quid autem factu opus ad hoc, ut una lanx majoris, altera minoris ponderis efficiatur? Tollite aliquid de substantia unius, idemque alteri adjungite. Christus etenim & Joannes quasi duæ monetæ aureæ fuerunt, horum unus scilicet Christus reapse pondus sine comparatione majus continebat præ Joanne, quoad sanctitatem eminentissimam & merita infinita: attamen in exteriori apparentia apud homines similes & velut in æquilibrio positi esse videbantur. Verum quid faciendum ad hoc, ut Christus sicut verè est, ita quoque exterius Joanne major esse apparet? Tollatur aliquando ab uno, id est, a Joanne, miracula scilicet, & addantur illa Christo, sic enim in extrinseco cognosci facile poterit, quod Joannes non est Christus. Et forte Præcursor hoc ipsum inferte volebat, quando dixit: *Me oportet minui, illum autem crescere.* Id quod sanctus Valentinus Archiepiscopus optime noravit, dicens: (Miro sapientia. Dei artificio factum est, ut Joannes sine signo Christum signis innumeris corruscantem testificaretur populo, ut signorum claritate Joannis de Christo testimonium fulciretur, & falsa de Jo-

anne opinio tolleretur.) Et sanctus Thomas de Aquino Doctor Angelicus, id ipsum confirmat, dicens: (Si Joannes signa fecisset, homines etiam æquo Joanni & Christo attendissent; sed idcirco ut homines principaliter Christo incederent non est datum Joanni, ut faceret signa.) Quod si igitur devota quadam curiositate motus me interrogares: *Quis putas pater iste erat?* Responderem similis Christo eris, prout habetis explicavi.

20. Pro conclusione addo, quod de Alexandro Magno scribitur, hic enim cum venisset Thessaliam, ibidem Ophi Poetæ sive ut alii volunt Homeri statuam invenit, qui digitum labiis super impostum constantet tenebat. Magnus hic Heros statuam hanc ut observavit, non nihil substituit, viditque quod frons ejus ejus conspectu sive præsentia copioso sudore madesceret. Qua de re Philosophi interrogati, prodigium interpretantes responderunt, statuam hanc inferte velle, quod quisquis heros & tyrannus vitæ suæ actiones scribere aut celebrare vellet, ei vel tacendum sit vel ludandum. Cum igitur sancti illius qui omnium sanctorum est. Maximus, encomia & prærogativas explicandas & celebrandas in me suscepim, opus erat, ut non solum sudarem, prout me facere viderem, verum etiam in silentio signum per digitum labiis admotum, me reliqua taciturnitatis perie pertransire velle significarem, idque magis cum Joannes magnus sit, imò maximus, *Magnum autem non est laudatio, sed admiratio.*

S. Thom. 2.
Villa N.
Con. 1. de
S. Ioan. B.

SERMO DECIMUS TERTIUS. IN FESTO S. PETRI APOSTOLI

*Cœpit anathematizare & jurare, quia nescio hominem istum quem dicitis.
Marci cap. 14.*

Non minus execrabilis, quam reprehensione dignus est calamus ille, qui cum in foliorum candore generosa & heroica alterius facta explicare deberet, defectus & deformitates e contra earum actionum describit, quæ quod verecundia ru-

bore vultum tingant, efficiunt, ut quis apertis fronte in publico ambulare non audeat. Tacito pari laude dignum estimabat eum qui illas operationes manifestat, quæ virtutum habitibus vestitur, in honoris theatro gloriose apparent, qualem is meretur, qui imperfectiones illas ta-

ect, quæ famam obscurantes in reputationis & honoris præiudicium emergunt. Quia dextri oculi defectus vultum Antigoni Regis deformitate aliqua defœdabat, idem de deformitas hæc apparet, prudens ille & ingeniosus pictor dextram faciei partem supprimens solum sinistram vultus partem effigiabat, ita ut pictura Regem veluti in dexteram partem respicientem referret. Cum Memnon omnium qui sub Darii Regis obsequiis militabant, militum expertissimus, contumeliosè de nonnullis Alexandri Magni defectibus loquentem quendam audisset, eidem asperimè reprehensio comminatus est, quod nisi os suum contineret, & debito cum respectu de tanto Monarcha loqueretur, graves temeritatis suæ pœnas daturus esset. Atque idem B. Petrus Cardinalis Damianus, dum super eo quod S. Marcus Evangelista de S. Petro Magistro suo scribit, reflectens videt, quod qui S. Petri laudes & facta æterna memoria digna celebrare debuisset, eorum loco Magistri sui peccata detegit, ejusque plusquam omnes reliqui Evangelistæ manifestet defectus, ab admittatione vehementi se continere non valens dicit: *Quæri potest, cur B. Marcus Magistri sui laudes æque præconia omnino tacerit, imò si diligenter inspicitur, & veris accumulatis si quid in eo reprehensibile est; supprimit autem & v. luc. ex industria levigat, veluti plerumque silentio præterit quod laudabile est. Unde si Petrus hunc à Christo favorem accepit, quod super nodas ambulare potuerit. Ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum; Marcus de hoc nullam mentionem facit. Matth. 14. 30. Si Petrus à Christo in Theologia examinatus, per axiomata ad præcipuos fidei articulos pertinentia excellentissime respondit, dicendo, ut alii Evangelistæ affirmant: Tu es Christus, Filius Dei vivi. S. Marcus duobus duataxat verbis id ipsum præterit, dicendo: Tu es Christus; & reliquum veluti negligendo transcurrit. Matth. 16. 17. Si Petrus à Salvatore nostro est beatificatus: Beatus es Simon Bar Iona, Marci 8. 30. Si illum in fundamentalem Ecclesiæ suæ Petram elegit: si illum cæli terræque Dominum constituit: si illum gregis sui pastorem esse voluit: Pascere oves meas. Si pro Petro rogavit: Ego pro te rogavi Petre, Joan. 21. 18 per hoc clarè insinuans quod ipsum solum planis faciat, quam reliquos omnes simul conjunctos. Si Filius Dei voluit, quod una eademque in ore piscis inventa moneta pro se tantum & dilecto suo Petro Cæsariæ bellæ solvatur, ideoque Petrus, tanquam Do-*

mino comparatus fuerit. Luc. 12. 32. De omnibus hæc prærogativa sanctus Marcus ne vel unicam, imò ne minimam quidem tetigit. Si Petrus in horto Gethsemani generosum quoddam facinus commisit, eum pro Magistri sui iusta defensione stringendo & animosè in Malchi auriculam vibrando. Sanctus Marcus facti quidem substantiam describit, sed quisnam tam generosi facinoris author fuerit nequaquam dicit: *Vnus quidam de circumstantibus. Marci 14. 47. Itæsumma, quicquid ad Magistri sui, id est, Petri gloriam pertinet, veluti oblivioni tradit. E contra vero si pauperulo Petro aliquod infortunium aut lapsus aliquis humanus accidat. Ecce tibi protinus in campo positum & expeditum Marci calamum, ut eundem Petri errorem in Evangelio suo perspicuis verbis manifestet. Sic exempli causa, si Petrus in monte Thabor petat, ut pariat erigi in eodem monte tria tabernacula, subito Marcus id noraster describit, eumque veluti extra propositi orbitam loquentem reprehendit, dicens: Non enim sciebat, quid diceret. Mare 8. 33. Si Petrus vehementer erga Creatorem suum affectus tenitudine motus, mortem eidem dissuadet: Absit à te Domine non erit tibi hoc: Et Salvator eum desuper reprehendat; Marcus pecunia sua protinus arrepta reprehensionem illam signanter annotat: Vade post me Sathana. Austera narrat animadversione correptum. Si Petrus vacillat & offendit in atrio Pontificis, & Dominum suum trina vice negando turpiter cadit, illius certe Marcus nullatenus obliviscitur, sed calamo suo minime parcens late & fuscè id ipsum exponit: Negavit dicens: Neque scio, neque novi quid dicas. Iterum negavit: Crepit anathematizare & jurare, quia nescio hominem istum quem dicit. Et in hoc præcipue notandum est, neminem aliorum Evangelistarum hoc, Petri infortunium & miserabilem casum cum tanto rigore & emphasi exaggerare ac Marcus facit: Durius loquitur & tanquam crimen exaggerat. Unde satis patet quod quæ laudibus sunt esse referenda præterit, quæ ad reprehendendum videntur apta, describit. Poteritne à Marco causam nobis exponere cur à tot Magistri præconis calamum reprimit, & sola qua infirmitatis sunt ad posterorum memoriam stylo committit ita curiosè Cardinalis Damianus interrogat. Respondet autem S. Evangelista, causam cur non perfectiones, sed lapsus, non virtutes, sed defectus, non gloriam sed ignominiam scribat & exponat, hanc esse, quia nomen in Petro ipsi quæque*

E. P. 3.

lapsus

D. Petrus
Dam. ubi
supra.

lapis perfectiones fuere: defectus in ipso non minus fuere laudabiles ac virtutes, ejusque ignominia non minus celebranda sunt, quam ejus gloria. Id quod à S. Patre Augustino tradita doctrina tanquam veram confirmat, qua dicit. *Nonnullis errare profuit*; cui Venerabilis quoque Beda consensit dicens: *In flagitia aliqua cecidisse profuit*. Unde & ego hodie à S. Marco edoctus, S. Petri lapsus & defectus explicabo, ad hoc ut sicut Thales ex umora turris cuiusdam, ejusdem novit altitudinem conjicere, ita vos quoque ex ejus defectibus & imperfectionibus, vixitum suatum excellentiam, prerogativas & gloriam colligere valeatis. Unde Marcus dicit, quod Petrus cepit anathematizare & jurare, quia nescio hominem istum quem dicit; quia hoc negasse Magistrum suum, *ocasionaliter* maximæ suæ dignitatis origo & principium exitit. Porro supervacaneum esse existimo, vestram singulari studio attentionem exposulare, scio etenim, quod quando sermo est de proximorum nostrorum defectibus, quilibet dicentem attentam avidaque aure solet auscultare. Id quod vos quoque facturos esse confido. Progrediamur.

2. Quandoquidem duo gloriosi Apostoli Petrus & Paulus nec in vita, nec in morte unquam fuerint separati, ideo quoque eosdem in presenti discursu à se invicem dissociare aut se jungere nolo, sed conabor ut unus alteri in toto hoc discursu semper & constanter adhaereat, quia per sancti Pauli doctrinam, S. Petri Apostoli prerogativas & excellentias celebrare & elucidare conabor. Scribit igitur in primis magnus ille Gentium Doctor in Epist. ad Romanos & docet, quod universa mala quæ servis Dei accidunt, illis convertantur in bonum: *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, Epistolæ hujus expositores ab ipsius Apostoli sensu nequequam differunt, & speciatim Cardinalis Cæteranus ita exponit: *Præsentis textus intentio directe tendit ad hoc, quod Deus etiam in hac vita conficit omnia quomodo libet redundantia in illum (id est sanctum) in bonum illius. Quibus verbis mihi à doctrina Angelici Doctoris S. Thomæ non procul abivisse videtur, qui ita loquitur: Vtique ad eum talibus Deus omnia cooperatur in bonum, ut si qui horum deviant & exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciet proficere in bonum. Circa quem passim optatem me penetrare posse, quidnam hi scriptores una cum S. Paulo intelligant per ly*

(omnia) & per ly (bonum) Scio quidem, quod multi per ly omnia intelligant omnes hujus mundi calamitates pro amore Dei voluntarie & libenter toleratas, quales sunt falsæ Sularum imposticæ calumniæ, persecutiones Davidis, Danielis angustia, adversitates Jobini Apostolos exercitata tyranides, tormenta & dolores à sanctis Martyribus percelli. Et quidem id totum optimè dicitur. Veruntamen S. P. Augustinus sub hoc universali nomine (omnia) ipsa quoque peccata includit: *Omnia cooperantur in bonum, etiam peccata*. Mutantne inque etiam peccata faciem suam & convertuntur in bonum: Imò vero, saltem occasionaliter; quia Deus suo instruabili consilio novit ex malo elicere bonum. Sic enim tenebris quoque lux nascitur, sed terminatur, & ex bello pax. Verum enimvero qualem sit bonum illud quod è peccato nasci potest, & quidnam per ly bonum intelligi debeat, quod hoc variæ sunt opinioniones. Sanctus Anselmus per bonum illud vult bonum utile intelligendum esse: Ita Deus cooperatur eis, ut omnia veritas bonum & utilitatem eorum. At vero quia fieri potest, quod bonum illud utile non sit verum bonum; ideo Magister sententiarum monentem sancti Pauli declarat, dicens: *Omnia cooperantur in verum bonum*. Quasi insere velle: Sicut talle aliquis servus Dei per humanam fragilitatem peccatum aliquod committat, Deus eo velut instrumento utetur ad formandas & fabricandas ei veri boni coronas, ad eum tandem redundet in subsidium & profectum, & majorem gloriam Dei. Et quis scit an sanctus Paulus Romanis scribens, non voluerit illis legalis amici dilectissimi sui Coapostoli, & Pastoris illorum, Sancti inquam Petri condiciones notificare? quali diceret: Ecclesia tua à Roma, caput ali-quod seu Pontificem quemdam est habitura, cuius culpa à Deo in coronas sunt transmutata, ejus ignominia in honores, jactura in victorias sunt versa. Unde optime sanctus Primasius ait: [Omnia cooperantur in bonum, hoc est, crescent, sive adjuvant Deo contraria revertuntur in prosperum.]

3. Existimo omnino Prophetam Regum totum hoc in spiritu prævidisse, quando in Psalmis suis qualitates alicujus justis, & divina erga eundem pietatis effectus nobis proponens dixit: *Cum ceciderit Iustus non collidetur, quia Dominus supponit manum suam* Psalm. 36. q. d. Quod si fultus, ut pote viribus fragilis & debilis.

D. P. Aug.
in Epist.
Beda in
Erasim.

Ad Rom.
8 v. 28.

D. Th. ibid.
lect. 6.

lis, à diabolicarum tentationum impulsibus nonnunquam exagritatus, in gravem aliquam culpam ceciderit, nequaquam debet, aut despectet quia Dominus supponit manum suam. Quoniam sine Deo manus suas subitus alicujus servi sui pedes supponere dignatur? Non solum ut illum conseruet & sustentet, sed etiam ut illum elevant & exaltet: (Cum ceciderit justus per peccatum propter carnis infirmitatem non collidetur (inquit Ludolphus Carthusianus) id est, non frangitur irrecuperabiliter gratiam Dei & virtutes amittendo, & finaliter in peccato illo permanendo, quia Dominus supponit manum suam auxiliatricem, ne criminaliter delinquat, eum auxilio suae gratiae & misericordiae sublevando.] Adeoque Deus servos suos non solum manu sua sustentat, verum etiam lapsos aut in culpam praecipitatos subleuat, & ad honores & dignitates exultat: [Supponit manum suam auxilio suae gratiae sublevando.] Et subdit Remigius Antiochenus: [Illa afflictio non erit ei ad dejectionem, sed potius ad exaltationem. Hoc est, Divina benignitas, ad felicitandum dilectos & electos suos miseris uritur, & infortunia immittit, ad augendam amicorum suorum fortunam. Ad hoc ut sicut Antheus ab Hercule in terram prolatus, majores sibi vires recuperabat, ita ut fortior semper surgeret quam ceciderat: ita hi per culpam misere prolati à majoribus criminum lapsibus, majora sibi conciliant incrementa virtutum. Quisquam major Filii Dei amicus extitit Petrus, qui tunc vice in amoris proba examinatus, semper in amando inventus est ferventissimus. Hic igitur justus erat, at verò misere lapsus est, verum tamen non collidetur, quia Dominus supponit manum suam. Verè enim manus Dei fuit, quae Petrum non solum à lapsu suo erexit, verum etiam eundem ad majorem dignitatem & totius Ecclesiastici status praeminentiam sublimavit. Unde enim tantae Petro collatae praeminentiae suam habuere originem, praeterquam à commissis ab eodem erroribus & peccatis, haec enim moraliter fuerunt suae exaltationis motivum & occasio. Dicit idipsum Rupertus Abbas Tuitiensis: [Oportebat, inquit, praedestino atque vocato ad tantam celsitudinem Petro Apostolo causam subesse, & magnitudinem honoris ejus praerire, unde illi humilitatis atque compassionis scientia jugiter posset accedere; Ideò tibi permissus est.]

4. Quandoquidem Propheta Regio videbatur in se excellentissimum Petri, quas in spiritu praeviderat, origine indicanda, nequaquam plenè satisfecisse, iterum loqui coepit: [In Petra, inquit, exaltavit me, & nunc exaltavit caput meum super inimicos meos. Psalm. 26. Et quidem satis clarè videtur, verba illa de Rege Davide intelligenda esse, attamen alii eadem cuilibet fidei Dei servo applicari posse volunt: Potest specialiter exponi de quolibet electo; quorum unus, isque omnium praecipuus fuit S. Petrus Apostolus. Verum quidam significat per hoc quod se in Petra exaltatum esse dicat? In Petra exaltavit me Carmelitanus incognitus Michael de Ayguanis respondet: Sic ergo in Petra exaltantur, qui per Christum beatificati sunt. Hic proprie Petrus fuit, cui verbum Dei incarnatum dixit: Beatus es Simon Bar Iona. Et hereditatem captunt caelestem, quod accidit quando ei claves regni caelorum donavit: Et tibi dabo claves regni caelorum. Quod autem Propheta subjungit: Et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos, coincidit cum eo quod Christus Petro significavit; quod scilicet, porta inferi non prevalebit adversus eam; id est, adversus Ecclesiam curae ejus commissam. Unde liquet quod non incongrue vestus ille Davidicus in persona S. Petri exponatur. Verum ad propositum nostrum eundem non nihil ponderemus & examinemus. Mihi equidem Propheta Regius dicere velle videtur, quando S. Seniculus Petrus lapsus est in petram scari ab erroribus per incautum sermonem commissis, Deus ab insidem eum exaltandi & sublimandi occasionem sumpsit: [quasi dicat, in firmamento suo, atque fortitudine quae me stabilivit, & sustentavit, tanquam in fortitudine petrae; ipse dedit mihi victoriam, & glorificavit super inimicos meos, & nunc ex Dei beneficio exaltatum est caput meum.] O quantum honor quantaque gloria in Petro ex lapsu in culpa & scandali petram redundavit. Exaltavit caput meum. Ly caput etiam quidem per figuram Synecdoches intelligere possumus, quae accipit partem pro toto. Per caput Petrum, qui Collegi Apostolici caput est, intelligendo; verum tamen melius per ly caput pars principalis & suprema intelligitur corporis, id est, verum naturale caput Petri, ó quanto cum jure S. Petrus dicere potest, lapsus suos occasionem fuisse, exaltandi, adorandi, & glorificandi caput suum, tribus enim coronis caput Petri redimitum fuit, veluti Regis terrae, caeli & inferni. Unde Lyranus

Th. Angl.
Card.

Matth.
16. 18.
Ibid.

Paulus
Galent. f.
367. col. 2.

Idem ib.

ranus

Tyrans. in Psal. 26.

raus dicit: Exaltavit caput meum coronando me corona regni, imò coronis regnorum. Prudenter itaque Marcus lapsus Petri describit, quia ab illis potius quam à prodigiis suis omnes originè traxerunt Petri gloria. Unde cum dicit: *Capit anathematizare & jurare &c.* non contemnit Apolloli nostri actiones, sed potius præclaras ejus laudat & commendat prerogativas. Rosa à spinis non offenditur, sed defenditur: *Vallant, non violant.* Tales quoque fuerunt S. Petri imperfectiones & defectus, siquidem ei plus utilitatis quam damni, plus honoris quam ignominie ei conciliantur.

Duo præcipue casus huic Apostolo accidisse leguntur, apud quos mystici ex diversa ratione fortuna sive occasione nati. Unum S. Mattheus refert, aimirum quod cum filius Dei discipulos suos navem conscendere iussit, prout & fecerunt, ut in terram Genesareth trajicerent; acciderit, quod mox ut discipuli à littore solvantur, Dominus è longinquo super undas maris ambulans illos fuerit iosecutus. Invenite autem nocte, tempestas quædam adè ingens in mari oborta fuit, ut tamen si attis navigandi admodum peritri essent, valde tamen se periclitaturos extimuerint. Redemptor autem noster eos consolatus est hortando eos ne timerent, eò quod ad subveniendum illis præsens adisset: *Ego sum, nolite timere.* Bonus igitur Christi discipulus Petrus Magistram suam conveniendi percipidus, eidem mox supplicavit dicens: *Domine, si tu os, jube me venire ad te super aquas.* Qui ei gratiam postulata nequaquam negavit, sed protinus dixit: *veni;* unde ipse omnis moræ pertractus, è sponda seu margine navis in mare se præcipitem egit: *Et ambulabat super aquam ut ad Iesum veniret.* Et ecce ex improvviso procella sub Apostoli pedibus intumescere cœperunt, adè ut ad vitam salvandam auxilium à Domino coactus fuerit exposcere dicendo: *Domine salvum me fac.* Unde nisi Dominus oportune adfuisset, & S. Petro manum præbuisset auxiliatricem, miser Petrus in mari submersus, mortuus & sepultus fuisset. Alter verò casus postea accidit, refert enim S. Joannes, quod postquam sanctus piscator, una cum multis aliis integra nocte retia in mare Tyberiadis jaciendo in vanum laborasset, una cum navigio suo littus petierit, cumque Joannes Petro Magistram ipsorum in littore stare, eosque præstolari diceret, subito S. Senecio *Tunica succinxit se & misit se in mare,* & quasi per ducentorum cubitorum spatium per-

mare transiens, tandem feliciter & secure in conspectum Domini sui pervenit. Hic igitur mox merito causa inquiritur, cur Petrus super mare Tyberiadis libere & sine periculi timore inambulet, in mari verò Genesareth tot fuerit naufragii, submerisionis, & motus periculis expostus. Nunquid utriusque maris liquidum elementum utrobique aqua est? Nunquid est una eademque utrobique Petri persona? Imò quod plus est, in mari Tyberiadis panosus velut suis amicus erat, quæ in similibus submerisionis periculis magno sunt ad emergendum impedito. Ecce tibi in promptu difficultatis hujus resolutionem. Tunc Petrus modica erat fide imbutus, ac proinde Dominus illi dixit: *Motica fidei quare dubitasti.* Unde nemo sit qui illam tanquam imperfectum culpate, aut relictum ad usum contemnere præsumat, siquidem modica fides qua in mari Genesareth imbutus erat, ei cautela loco fuit, quæ deinceps in mari Tyberiadis constitutus majorem & perfectiorem fidem concipiat, tanquam bonus Philoophus procedat à minori ad majus, & ab imperfecto ad perfectum. Unde ex timore quo in mari Genesareth percussus erat, libertas postea nata est, quæ securitas. *Olim miserat se in mare* (inquit Rupertus Abb. T uiticus) *& ambulaverat super aquas, ut adveniret ad Iesum, sed videns ventum validum revertentem, timuit.* Ecce timorem qui ex modica, quam in Redemptorem suum habebat, fide natus est; ac proinde *In ipso timore ipse penè submersus est;* Postea verò in mari Tyberiadis, ubi Dominus in littore erat: *Nunc autem stanti Domino in littore, spontè se idem misit in mare, & non timet;* quia timor ille nuperus securitatem in corde Petri caulavit, ipsamque eversus omnem alienus suis illi incertum casus suspicionem validavit. *Nihilq; periculi postea est.*

In carnata Patris sapientia de fœlissimâ Passionis sue eventibus, quos pro mundi redemptione ab Hebraeorum manibus passus fuit, cum discipulis suis sermocinabatur. Cuiusque Petro nimis videretur exorbitans, quod iustus pro peccatore, & Dei Filius pro vilissimo terrea vermiculo pateretur, repræhendit hæc ceteris discipulis suis loquentem Dominum: *Et magister affectu, inquit Chrysostr. subjoinxit: Absit à te Domine, non erit sibi hoc.* Sed quale Petrum consponsum reculisse existimatis? *Qui conversus dixit Petro, vade post me satbana.* Nunquid hæc vobis rigorosa & acerba repræhensio esse videtur? Illum à se repellit, & summa cum indignatione

Matth. 14. 28.

Ibidem.

ib. v. 30.

ib. v. 30.

Ioan. 21. v. 17.

Handwritten text on the left margin, including 'XVI' and other markings.

ejone cum alloquens, Sathanæ maledicto nomine compellat. O miser Petre, quis hic te defendere præsumat? Cum enim ipsemet Dei Filius tanta cum asperitate te reprehendat, iudicatum est, te magnum quendam commisisse errorem. Errorem? Reprehensionem? Ah valde decipitur, quisquis hoc credit. Nam sermo Petri, quo magistrum suum alloquebatur, nullo fuit errore aut defectu obnoxius, sed potius amore refectus, & consequenter Christi responsio non fuit reprehensio, sed potius honor & remuneratio. Etenim bene illam ponderemus, & comperimus esse veritatem; Porro pro meliori intelligentia sequentem præmittamus historiã. Quamprimum Ludovicus XII. Caroli VIII. filius coronatus fuit, sui que regni possessionem apprehendit, consilium per Secretarium suum omnium præcipuorum aulae suae nobilium catalogum quendam exactum sibi confici iussit. Quem acceptum optime observavit, superque singulorum merita maturam deliberationem instituit; ac tandem arripita penna nonnullorum nominibus in marginè Crucem quandam sub hac figura adnotavit, dicens: *Hos præ aliis honoris titulis insignire volo*. Hanc quoque Christi intentionem eo tempore fuisse, quo dixit: *Vade post me Sathana*; ex eodem Redemptoris mytico sermone facile conjicio, nam dum suam Crucis mortem, quam Hierosolymis passurus erat, discipulis suis revelaret, & S. Petrus *amanis affectu* se illi opponeret; respondit Christus *Vade post me*. In Hebraeo legitur *Lech acharai*, quod idem significat, quod *sequere me*. q. d. Ego quidem ante te crucem adibo, tu autem *vade post me*, id est, post mortem meam me in ejusdem Crucis passione sequeris. Unde S. P. August. ait: *Merito Petro dictum est, sequere me, qui non solum mortem, sed mortem Crucis, sicut Christus expertus est*. Ecce tibi S. Petrum signas & honoratum. Verum quidem est, Christum Dominum S. Petrum *Sathana* nam nominasse, sed tantum abest, ut hoc nomen præsentis proposito quidquam officiat, quod etiam conceptum meum potius peregrinè confiterer. *Sathanas* enim (ut Theophyl. & Rupertus Abbas Turicensis exponunt) idem est quod *Adversarius*, seu contrarius; ac proinde Christus ei dicere voluisse videtur: vere in cruce suscinenda Sathanas, id est contrarius seu adversarius mihi esse videtis, cum enim ego capite sursum erecto, & pedibus deorsum protensis sum crucifigendus, tu è contrario *inversis vestigiis*, id est, pedibus sursum elevatis, & capite deorsum

Paoletti Sancti vrali.

inclinato crucifigeris. Videte igitur Auditeres, qualiter id quod mundus reprehensionem & contemptum esse iudicat, tandem in fine honorificentia & impensa laus esse videatur. Petrus enim honoratus fuit, non verò reprehensus.

7. Refert Plinius, quod Apelles colorem quendam adinvenerit subtilissimum pariter & obscurum, quo picturis suis à penicillo suo totaliter absolutis ultimam dabat perfectionem, eas colore illo adumbrando taliter, ut licet qui artis pictoriae periti non erant, existimarent quod illas deturparet, & ex penicillo acceptam elegantiam adimeret, color tamen ille ad reddendam picturam magis spectabilem ultimam conciliaret perfectionis complementum. Idipsum quod nonnulli in Petto defectum appellant & errorem, & consequenter colorem quendam obscurum sanctitatis suae picturam obsfuscantem esse existimant; id inquam aliorum iudicio umbra quaedam esse videtur, quæ gloriæ suae splendorem & claritatem magis facit elucescere. Pupillæ nigredo oculum perspicaciorem efficit. Naturæ abortus, inter Principum raritates & elegantias referantur. *Monstra faciunt quæ perfectionem universi*. Equus quem semel momordit lupo, longe deinceps sit generosior. Actiones Petri culpabiles æstimatae, occasionem ei dederunt, ut erga Redemptorem suum fieret in amore ferventior, fortiusque ab eodem redamaretur. Quod si idipsum non creditis, sequentem scripturæ locum attentè auscultate, is enim non mentitur, nec decipit. Christus Dominus ut de affectu Petri erga se redderetur certior, trina vice eundem interrogat: *Simon Ioannis, diligis me plus his?* qui mox responderet: *Etiã Domine, tu scis quia amo te?* Replicat Dominus: *Simon Ioannis, diligis me?* Et ecce lingua ejus, quæ à corde ipsius ne quicquam differet, idem iterum affirmat & confirmat dicens: *Etiã Domine, tu scis quia amo te*. Repetit tandem Dominus eandem interrogationem tertio, & dicit: *Simon Ioannis, amas me?* Cui Petrus respondit: *O Domine, tu nosti interiora humanorum cordium, optime que nosti an te diligam vel non? Domine, tu omnia scis, tu scis quia amo te*. Hugo Cardinalis: *Amo te plus Hugo his; quasi diceret: Amor quo ego erga te feror, Card. quem vis aliorum hominum amorem longe superat*. Quid dicis ô Petre? *Cor alterius videre non poterat*, inquit Pater meus S. Augustinus. Quo modo igitur tantum de temetipso præsumis? *in Cas.* Nunquid alius Dominum ardentius diligere *D. Th. in potuisset Simone Joannis? videtis mihi plus e. 2. 1. 19.*

Gg

nimio

Thoph.
in Cas.
D. Th. in
1. Mar.
Rupertus
Ab. 1. 1.
1. in vol.
Evang.
2. 5.

10. 25. 27.

D. P. Aug.

in Cas.

D. Th. in

potuisset Simone Joannis? videtis mihi plus e. 2. 1. 19.

nimio de te praesumere, dum inquis: *Amo te plus his.* Dic enim sodes, quodnam habes conjiendi fundamentum, ut tibi persuadeas, quod Dominum plus quovis alio diligas? pro hujus difficultatis resolutione revocare vobis, o auditores, in memoriam, id quod S. Lucas in domo Pharisaei accidisse refert: Huc enim Magdalena accedit, dumque se pedibus Salvatoris nostri unguento instructa advolvit, Pharisaeus temere judicare apud semetipsum incipit, Christum ignorare statum illum peccaminosum, in quo mulier haec posita erat, ideoque dicebat: *Hic si esset propheta, sciret usque, qua & qualis est mulier quam tangit eum, quia peccatrix est.* Hoc igitur advertens Dei filius cordium scrutator, parabolam quandam introducit de duobus debitoribus, quorum unus quingentos, alter vero quinquaginta denarios debebat: *Unus debebat denarios quingentos, & alius quinquaginta. Non habentibus autem illis, unde redderent, creditor pecuniarum istarum donavit utrisque.* Scire igitur cupere o Simon, uter duorum illorum Dominum plus dilexerit? *Quis ergo eum plus diligit?* Cui Simon prudenter respondit, utique is qui plus sibi dono datum accepit, id est, cui dimissi sunt quingenti denarii? *Estimo quia is cui plus donavit.* Non poteras o Simon melius respondere: *Recte judicasti.* S. Petrus qui differenti Domino praesens aderat, totum hunc discursum exacte notavit, praecipue vero id quod Dominus concludendo subintulit: *Cui minus dimittitur, minus diligit.* Itane? inquit Petrus, Ergone ille plus diligit Dominum, cui Dominus plus dimisit? Aliis discipulis unicum tantum debitum remisit, quod valebat quinquaginta, quando *Relicto eo omnes fugerunt.* Mihi autem quinque debita remisit, quorum quodvis centum valet, ut proinde omnia ad quingentorum denariorum summam ascendant. Primum est, quando in mari dubitans haesitavi in fide: *Modica fidei quare dubitasti?* Secundum est quando in coenaculo me ejus voluntati opposui, nolens permittere mihi a Domino lavari pedes: *Non lavabis mihi pedes in aeternum.* Et tria alia debita quae in atrio Pontificis contraxi, quando eum trina vice negavi. Unde cum aliis unicum duntaxat debitum, mihi vero quinque dimiserit, illis inquam quinquaginta, mihi vero quingentos, sequitur per legitimam consequentiam, quod sicut *cui minus dimittitur, minus diligit,* ita quoque *cui plus dimittitur, plus diligit.* Mihi plus remisit quam aliis, Ergo plus aliis eum diligo. *Amo te*

plus his. Verum enim vero cavete, ne Petrus per omnia fidem adhibeatis, utpote qui in propria causa loquitur: *Nemo sibi ipse dixit seu sui causa esse debet, in propria causa,* inquit Lex. Accedit ad id igitur tertius quispiam, qui haecenus dicta coram se roborat; dicens: *Vere paenitens cum majori beneficio ad Deum redit, quia majus beneficium a Deo se accepisse agnovit, juxta illud: Cui plus dedit, plus diligit.* Unde etiam ex doctrina S. C. Augustini, facile conjicitur, ipsum praesentibus aliis ardentius a Christo esse redematam: *S. Petrus plus quam ceteri Christum dilexit, juxta quod plus quam alii a Christo est dilectus, quia Christus in eos magis amat, a quibus magis amatur.* Etenim dicat quoad hoc unusquisque quod libet; ego saltem existimo, imperfectiones Petri, celeberrimum ornamentum addidisse, non vero deformitatem. Nam tamen ei aequalem umbram adhiberent, id tamen cedit ad majorem elucidationem candoris suae sanctitatis. Encasum nigrum in auro extensum, majorem illi valorem addit de pretium. *Capit anathematizare & jurare, quod non novi hominem illum.*

8. Porro aptissimam praesenti proposito invenio Historiam. Erant Romae in templo Fortunae mulcae statuae in perpetuum directorum vitorum illustrium memoriam erectae. In particulari vero erecta erat prope altare Fortunae famosa Servii Tullii statua, cum hoc tamen speciale discrimine, quod cum omnes aliae statuae diluoperatae, nec ulla chlamyde consecratae essent, haec sola toto corpore pallio cooperta fuerit, idque nonnulli ideo factum esse volunt, ut per hoc exprimeretur discrimen quo ab aliis differerebat, cum enim omnes alii liberi nati fuissent de nobilibus, ipse e contra servus fuit, atque ab ancilla quadam natus. Unde pallium istud regiae suae reputationi & coronae nescio quem natum adspersere videbatur. Sed quid dico natum? Pallium istud adeo locuples totque gemmis & margaritis per circuitum distinctum & exornatum erat, ut quisquis ad statuas illas videndas ingrediebatur, omnia alia negligens, solum hujus pallii pretium ingentesque divitias respiciens attentus staret; unde sola Servii statua praesentibus aliis, apud cunctos in admiratione erat: *Pero quae erant alia capta ornamento tan artificiosa y ricamente le. Era brada, que tenia mas que ver, que todas las demas. Y esto in Scripturae sacrae Theatro comparantem S. Petrum Apostolum, qui cum non videatur auctus ad hunc fuisse tempore Passionis Christi cum aliis discipulis*

Lcv. 7. 39.

Ib. n. 41.

Ib. 42.

Ib. n. 48.

Matt. 26. 57.

Matt. 14. 28.

Jo. 13. 8.

pulis comparere & Christum profiteri, à sacris Evangelistis negationis trina obscura chlamyde contectus representatur: *Capit anathematizare & jurare, quia non novi hominem illum.* Obscurum autem pallium istud eum *saltem occasionaliter* adeo spectabilem & præclarum reddidit, ut in eo maximas causavit Ecclesiæ divitias, totumque mundum in stuporem adegerit. Nam si dixit: *Non novi illum*, bene locutus est ex mente S. Ambrosii: *Bene dixit, temerarium quippe erat, ut diceret, quia noverat eum, quem mens humana non potest comprehendere.* Dixit: *Non sum ego, quia mavult se negare quam Christum.* Iterum dicit: *Nescio quid dicas: Hoc est, sacrilegia vestra nescio.* Sed supposito etiam quod errasset, ex ejus tamen errore nascitur gloria. Audire quæ dicturus sum cum attentione.

9. Probissime nostris & Auditores, Incarnatam Dei Patris Sapientiam in cunctis actionibus suis prudentissime sese moderatam fuisse. Quod cum certissimum sit, causam scire desidero, ob quam mota fuit, ut Petrum nostrum eligeret ad Papatum evehendum. O quam sublimis dignitas! Nulla in terris invenitur major, si Dei Majestatem exceperis. Cur illam non potius Joanni contulit, qui erat illi adeo charus, adeo dilectus & amatus nec non proximo sanguine junctus? Hodie in more positum est, ut quislibet de suis in altum evehendis curam habeat. Quodnam in Petro meritum vidit, quod etiam in Joanne non inveniret? Verum quidem est eum fuisse juvenem, attamen doctus, prudens, & sanctus erat. Hæ sunt rationes quæ Salvatorem ad eum à Papatu non excludendum movere debebant. Demum vero Petro ad Papatum electo, audire quam supremam & summariam in eum transulerit auctoritatem: *Adest Petrus* (inquit Cardinalis Damianus) *& ad ejus arbitrium orbis universus solvitur & ligatur.* Et quod plus est: *Præcedit Petri sententia, sententiam Redemptoris.* Adde quod excellentius est: *Quia non quod Christus, hoc ligat Petrus, sed quod Petrus, hoc ligat Christus.* Poteritne etiam dignitas aliqua hac maior aut excellentior reperiri. Quod si itaque dignitatem hanc Joanni contulisset, nihil esset quod opponerem, siquidem meritum in eo erat, & parentela. Non dico quod Petrus dignitatem hanc meritus non fuerit, sed tantum videtur mihi quod in S. Joanne motivum aliquid fuerit longe excellentius pro electione ad Pontificatum. Nonnulli Christum id fecisse respondent, ne occasionem aliis daret cognatis confesendi

Ecclesiasticas dignitates: verum hoc non prohibetur, quando consanguinei etiam optimè sunt meriti. Alii autem dicunt causam electionis Petri fuisse, quod is primo peccator fuerit & postea penitens, id est, quod suum trina vice negaverit Magistrum. Nam si Joannes electus fuisset, non obitante quod supradicta auctoritate effulset, nihilominus ex quo adeo justus & instar Herminii cujusdam candidus erat, humanis fortasse erroribus nequaquam fuisset compassus, neque homines ausi fuissent pro absolutione & remissione coram ipso apparere. Eligatur itaque Petrus, qui cum peccator & ipse fuerit, occasionem habeat cæteris quoque peccatoribus, compatiendi. Homines quoque Petrum uti fragilem hominem, turpiter lapsum fuisse considerantes libenter se ad pedes ejus prosternent sequæ auctoritatis suæ clavibus haud gravatè submittent. Unde patet, quod hoc Dei permittere ut Petrus illum neget, fuit idem quod illum ad Pontificatum disponere & habitare. Unde Arnobius ait: *Christus ter negatus negatori suo, quam solus habuit, eribuit potestatem.* Unde facile deducitur, quod tota ratio, quare tribuit ei potestatem Pontificiam est, quia *Ter negavit.* Et dedit non ut Petro, sed ut negatori. Unde sicut pallium servitutis Servium spectabiliorem effecit, ita obscura chlamys negationis in majorem Petri excellentiam redundavit. Arque ideo liceat mihi dicere: *O felix culpa Petri quæ talem ac tantam meruit habere dignitatem.* Optimè igitur S. Marcus illum celebrat dicendo: *Cœpit anathematizare &c.*

10. Quisquis fossam aliquam profundam & latam vult transilire, ut securè ad alterum fossæ latus perveniat, tribus circiter passibus retrogreditur, & sic saltus ille felicem fornicur effectum. Petrus à vilitate piscatoris ingredi seu transilire voluit ad excellentiam Pontificiam, seque mittere in locum & præminentiam supra omnes alios Apostolos. Quid facit? Tribus passibus retrogreditur, ter Magistrum suum negando. O quam feliciter & fortunatè saltus hic ei cecidit! Pulcherrima est S. Joannis Chrysostomi ponderatio sequens: Christus in cœna existens, dolensque intimè, quod e discipulis suis unus illum traditurus esset, dixit: *Vnus vestrum me traditurus est.* Quod discipuli audientes omnes contristati sunt vehementer. Petrus autem specialiter cupidus sciendi, quisnam transgressor & traditor ille sit, & de reme die huic malo adfrendo sollicitus, proximè ad Joannis auriculam

Arnob. in
Psal. 138.
apud Se-
bast. Bav-
rad. lib. 9.
c. 50.

Matt. 26.
22.

accedens, ab eo petit, ut à Domino, quisnam traditor ille esset interrogaret. *Innuit ergo huic, id est, Joanni, Simon Petrus dixit ei: Quis est de quo dicitis? Unde Joannes ut Petri devotæ curiositati satisfaceret, ad Magistrum conversus ab eodem petit: Domine quis est? Unde clarè videtur quòd Joannes proximè Christo assideret, atque ideo legitur, Erat ergo recubens unus ex discipulis in sinu Iesu, quem diligebat, quod idem est ac si diceret, Joannem præcessisse Petrum, eoq̃ue digniorem fuisse: Dignior est prope Dominum. Et Aristoteles: Nobilius est quod est propinquius optimo. Cardinales Papæ viciniore, cunctis quoque aliis spectabiliores existunt. Tales erant Apostoli, qui proximi Christo assidebant. Nec est quod hic mihi aliquis replicet dicendo, quòd inter Apostolos nullus fuerit horum curialium respectus, siquidem in contrarium mox adducam quod inter illos hac in re accidit, quando *Facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Cui accedit, quòd ubi non est ordo, ibi confusio reperitur. Agedum igitur, Auditores, hoc in bona memoria tenete. Joannes in Cœna habet præcedentiã supra Petrum: Estque Petrus inferior Joanne.**

11. Eamus nunc juxta mare Tyberiadis, quando Dominus post gloriosam resurrectionem suam dilectis discipulis suis se manifestavit, & locum ac posituram eorundem discipulorum diligenter observemus. Cùm enim ex sumpto pane & pisce illic per resuscitatum Magistrum suum nonnihil restitutum & refocillari essent, ad ambulandum se receperunt. Petrus accedit ad Christum, & ad ejus sinistram sese collocat, de- que multis gravis momenti ad Dei gloriam animarumque salutem pertinentibus negotiis, cum Domino & Magistro suo satis prolixè loquitur. Quando ex improvviso, inquit Sacer Textus, Petrus conversus terro Joannem conspicit: *Conversus Petrus, id est, retrospexit* (exponunt Scriptores) *& vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem etc.* erat autem Joannes. Igitur hic Petrus stat ante Joannem & proximus Christo. Quenam est hæc mutatio? In cœna Joannes tanquam dignior præcedit Petrum. Hic autem fit omnino contrarium: unde procedit hæc revolutio? Sanctus Maximus totum hoc negationi attribuit. In cœna Petrus Christum nondum negaverat, & ideo erat Joanne inferior: Post resurrectionem Christi autem jam antè negaverat & cordialiter penituerat, ac proinde factus est Joanne superior. Negatio

igitur illa encaustum quoddam fuit, quod Apollonice dignitatis aurum magis elucefecerat. Fuit chlamys obscura Servii, qui eum totum modo spectabiliorum & admirabiliorum reddidit. Unde scribit S. Maximus: *Postquam superius Dominum, fuisse maiorem; Fidebor enim factus est, postquam se fidem perdidisse deservit, atque maiorem gratiam reperit quam amiserat.* Et Aristoteles Major gradus redditur floranti, quam fuerat ab- solutus deneganti. Domine hic autem quid? Exponit S. Joannes Chrysostomus: *ut ostendat Petri post negationem fiduciam, qui enim tunc non est magis Iesum interrogare, sed id munus Joanni delegaverat; Hic commissa sibi fratrum cura, non advertebat suam mandata, sed ipse Magistrum interrogat, in- Iohannes quidem tacet, ipse autem loquitur. Imperfectiones Petri non fuerunt ei dedecori, sed labori & ornameto, quæ eum reddebant præcipientem. Unde si cepit anathematizare, etiam quia etc. de hoc tamen & aliis eius defectibus dici potest: Iustorum peccata sunt paucissima, & cooperantur in bonum.*

12. Dicite fodes, si nòstis, quandonam Petrus tanquam Dei in terra Vicarius plenariam munitis sui potestatem accepit? atque responsionem, eam accepisse illum postquam Theologiam illam Divinitatis & humanitatis Christi attestationem edidit, dicens: *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Tu secunda Sanctissimæ Trinitatis personæ realiter Christus Sacerdos & Rex, Filius non adoptivus, sed naturalis Dei vivi, qui essentialiter est in abstracto ipsissima vita. O ingens & gravis Theologia! Remunerare te volo ut decet; *Et ego dico tibi subdit Salvator: Ego qui bonitas sum infinita, qui non possum non benefacere bene meritis, Ego qui sum veritas infallibilis, nec possum mentiri, Tibi qui adeo profundam edidisti Sanctæ Fidei Confessionem attestando Divinitatis cum humanitate hypostaticam unionem; Dabo Claves Regni Cælorum, id est, claves potestatis, ut tanquam Dominus possis pro tuo beneplacito præcipere & mandare in terra pariter & in cælo. Dabo de futuro, dabo promittit, sed non dedit. Sed cur illas non dedit in præsentem? Cur non dicit De tibi claves Regni cælorum. Nondum tempus erat, inquit Os aureum, & Petrus nondum habet omnes circumstantias & conditiones ad hoc requisitas. Quando autem promissionis huius in cæ- lum reducenda tempus adimplebitur? Post Christi Resurrectionem, id est, postquam Christum negavit & flevit, tunc illum vocavit,*

10. 13. 204.

Arist. 2.

de Cælo.

2. 06.

Barthol.

Cass. p. 1.

Confid. 12.

col. 1. 2.

Confid. 16.

Luc. 22.

24.

2. 21. 20.

Corn. à

Lap. in

cap. 21. 10.

v. 21.

tunc illum Collegii Apostolici caput & vicarium suum generalem constituit, dicens: *Pasce agnos meos, pasce oves meas.* Ex quo igitur Petrus negavit, & negationem suam deservit, quod verus quidam erat vere contritionis effectus, jam illi debentur claves Pontificiæ auctoritatis: *Tunc sponsionibus, nunc collationibus honoratur.* Tunc promittit: *Dabo claves;* Modò exequitur: *Pasce oves meas;* datque ei totius gregis plenam facultatem. Petrus non fuit Servitius ingeniosior, utpote qui trina negationis suæ chlamydem pretiosissimis lachrymarum fiammæ margaritis adorare novit, quando exivit foras & flevit amarè. Petri igitur dignitates & excellentiæ suam ex eo traxerunt originem, quod cepit anathematizare & jurare, quia &c.

13. Nolo hoc loco præterire quod S. Marcus non neglexit, sed accuratè notavit, estque totum id quod ad Magistri sui laudem in Evangelio suo scripsit. Refert igitur hic Evangelista quòd tres Mariæ adentes sepulchrum, ibidem Angelum quendam repererint, qui felicissima illis nova retulit, Creator. misericorditer suum resurrectisse à mortuis, easque bono animo esse iussit, præcipiens ut Apostolos adeant, eosque felicissimi hujus de gloriosa Christi Resurrectione insinuati quanti facerent esse participes. Ite igitur ò pia mulier es, nec ullam temporis jacturam facite: *Ite, dicite discipulis ejus & Petro, quia præcedet vos in Galileam, ibi eum videbitis.* Obsecro vos, Au litores, eum singulari attentione Angeli verba observate. Dicunt etenim Doctores, in Scriptura Sacra ne jota quidem unicum superfluum esse; Et tamen videntur mihi in hisce Angeli verbis non unum sed plura superflua esse. Nunquid enim sufficere potuisset, si dixisset, *Dicite discipulis ejus?* Cur igitur ulterius adjungit: *Et Petro,* jam etenim satis notum erat Petrum Christi esse discipulum, ac proinde ipse quoque intra aliorum nomen: am cessari poterat contineri. Porro hac phrasi multi alii usi fuerunt. Virgilius ait: *Reliquias Danaum atque immitis Achillis.* Nunquid enim Achilles Græcus exstitit? Igitur sufficiebat dicere: *Reliquias Danaum:* Et alibi quoque: *Dii me terrent, Iupiter hostis.* Jupiter ab omnibus habeatur Deus, ideoque sufficiebat dicere: *Dii me terrent.* Ita etiam David: *Eripuit me Dominus de manu inimicorum meorum, & de manu Saul.* Cùm enim & Saul inimicus ejus fuerit, utique jam exprimebatur in numero inimicorum suorum. Legistæ seu Jcti in Rubrica Codicem quendam hisce verbis intitulant

De servitutibus & Aqua. Quòd si Jurista, inquit Accurtius, de omnibus iis rebus tractare contendit, quæ ad hominis beneficium servant, quid opus erat, ut aqua specificaretur, siquidem & illa in numero de servitutibus continetur. Resolvit autem difficultatem Accurtius dicendo. (Specialiter ponitur de aqua, generaliter de aliis, quia specialia quædam de aqua est dicturus.) Ita David specialiter de Saule loquitur, quia erat inter cæteros quos habebat, inimicos omnino truculentior. Jupiter credebatur quidem esse Deus, specialem tamen ejus mentionem seorsim ab aliis facit, quia Deorum omnium maximus erat. Achilles quoque erat Græcus, sed quia omnium erat generosissimus, ideo illum specificè nominat & exprimit. Hanc eandem regulam vel Phrasim Angelus cum tribus Mariis loquens intelligebat, quando dixit: *Ite & dicite discipulis ejus & Petro.* Licet enim verum sit, quod Petrus intra aliorum discipulorum numerum contineatur, quia tamen post negationem & contritionem omnibus est prælatus, non debet cum aliis promiscue nominari, sed tanquam persona in dignitate maximè singularizata particulariter nominari & honorari meretur: *Major gradus redditus est ploranti* (planctus autem supponit negationem) *quam fuerat ablatas deneganti,* inquit S. P. Ambrosius.

14. Rupertus Abbas Tuitiensis ingeniosè considerat, quod Redemptor noster postquam gloriosus resurrexit, primum inter omnes Apostolos S. Petrum visitavit. Equitas autem exigere ob varias rationes videbatur, ut hic honor Joanni præ cæteris omnibus deferretur, non solum quia Christo erat charus & dilectus, aut quia consanguineus ejus erat, & Magistrum suum in quibuscunque eventibus tam prosperis quam adversis fidelissimè secutus fuerat. In monte enim Calvariæ juxta truncum Crucis simul cum Maria non Petrus, sed Joannes plorans & constans videtur. Quisnam virginis Matris custos exstitit? Non Petrus, sed Joannes. Atque ideo Joannes incomparabiliter se fecisse videtur ad hanc gratiam recipendam magis idoneum & digniorem quam Petrus. Et tamen sapientia infinita, quæ errare non potest, præferret Petrum Joanni. Habe igitur patientiam, ò mi dilecte discipule, decevi enim per meam præsentiam præ quovis alio Petrum consolari: ac proinde dicit sanctus Lucas: *Surrexit Dominus verè, & apparuit Simoni.* Scire percuperem, quamobrem Petrus in recipiendo à Magistro suo

Accurt.
l. 2.D. Amb.
& Arno-
bius in
Ps. 138.Luc. 24.
34.

suo resuscitato primæ visitationis honore, aliis omnibus fuerit prælarus & privilegiatus. Rupertus Abbas Tuitensis hanc difficultatem movet, & veluti præ nimia admiratione attonitus hærens, videtur non posse ejus dare resolutionem aut rationem: (Prius Petro negatori sui nominis apparuit, quam dilecto suo Joanni, qui cum matre ejus, juxta morientis Crucem stetit & persistit.) Attendite, Auditores mysticum hujus sacri Scriptoris loquendi modum: (Petro negatori sui nominis apparuit,] Non dicit (Petro Amico, discipulo, poenitenti, stenti, sed negatori, quasi tota ratio apparitionis refundatur in negationem, supposita emendatione.) S. Marcus igitur dum Magistri sui imperfectiones describit, gloriam ejusdem manifestat, & registrando strages, enarrat ejusdem victorias. Ideoque refertens quod Petrus cepit anathematizare & jurare, quia nescio hominem quem dicit, id fecit probe sciens, quod ignominie Petri tandem in ejus redundent honorem, deformitas in venustatem, jacturæ in lucra, umbræ in claritatem, neglectus in ornamenta, defectus in augmenta, dedecora in decora, siquidem Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.

Rupertus
Abb. l. i.
de oper.
spir. s. de
Sapient.
lib. 2. c.
28.

PARS SECUNDA.

15. Sanctus Leo, & S. Maximus dicunt, quod tamen Petrus in principio quidem labilis fuerit, postea tamen factus est inter omnes totius ædificii Ecclesiastici petras firmior, solidior atque constantior: Qui antea infirmus fuerat, factus est omnibus firmamentum. Atque ideo corallo similis fuit, qui in medio sinu maris constitutus herba est fragilis, foras autem ex undis protractus, in petram firmam & constantem evadit. Unde ab erudito quodam ingenio factum est emblemata, cum hac inscriptione: Post hac minime flebitur. Petrus Petra fuit firma & stabilis, ac Domino suo semper deinceps fidelis. Unde Petro idem evenit, quod Vincentio Somorolo accidisse refertunt Historiographi. Hic enim ob magoi cujusdam mali suspiciones adversus Vladislavum Poloniae Regem rebellavit, atque ad militandum contra eum, alterius Regis sui inimici partibus se adjunxit. Transactis autem nonnullis diebus ab errore suo resipiscens, & errorem adversus naturalem Dominum suum commissum recognoscens, eum humillimè convenit, atque ad ejus pedes provolutus veniam ab eo petit, & impetravit. Et pro futuro tempore proprio

D Leo &
D. Max.

Pyrrhus
Column.

Jo Gerbat.
in
hist. Pol.
sub. An.
1311.

Regi se fidelem semper exhibuit & pro colore variis in prælis sanguinem & vitam exponens multas victorias reportavit; adeoque Rex eo quæ antea rebellis existerat, neminem habuit generosiorum aut fideliorum militem & vasillum: qui proinde etiam ad fidelitatem constanter erigere potuisset Emblemata oralli, consuetudine adjuncta Epigraphæ: Post hac minime flebitur. Porro in una eademque & occasione & tempore Petrus à Domino suo tria vice rebellavit, inimicis suis se jungendo, haud secus ac si illum nunquam vidisset cognovisset, cum cumperjurando abnegavit dicens: Non novi hominem illum. Postea vero errorem suum agnovit, sed poenitentia humiliter corde veniam populo, quando exivit foras & flevit amare, factus princeps inter omnes milites Apostolicos generosissimus & fidelissimus: Post hac minime flebitur, nec erant a eum totus se amaret Infernus: Per inferi non prævalerunt. Et factus est omnibus firmamentum.

16. Apostoli Christi à S. Joanne Evangelista sub metaphora duodecim lapidum petolorum describuntur, quarum prima que S. Petrus refert, est Jaspis: Fundamentum primum jaspis. Cur S. Petrus potius hujus gemmæ: quam aliam forte longè pretiosiori comparatur? Actiones Petri à nulla alia gemma adeo discrepant, sicut à Jaspide: Hic inter pericula tutum facti hominem: cum tamen S. Petrus inter maris pericula haud dubiè naufragus fuisset, nisi à carceli Imperatoris Magistro suo habuisset subsidium. Magister autem & incantationibus resistit: cum tamen maleficis incantationibus resistere non potuisset Petrus, dum illa diceret: Et tu de illis, nam ego loquela tua manifestum te facit. Oculos acuit S. Petrus autem cæcus factus est, siquidem Deum non agnovit: Non novi hominem illum. Phantasmata fugat. Petrus autem una cum aliis, Magistrum suum Phantasma esse censuit: Cogitaverunt Phantasma esse. Quo igitur ratione Joannes Petrum Jaspidi similem esse dicit: Fundamentum primum jaspis unde pratur: Ac tandem resolvit, dicens Jaspidem symbolum esse perfectæ alienæ & stabilis fides, qualis in Petro fuit: Propter fidem, qua maxime in eo commendatur. Ac proinde: Primum fundamentum rectissime Jaspis, qui significat rectam fidem esse, commemoratur, quia Petrus Apostolorum primus de fidei firmitudine commendatur. Id quod cum illo etiam dicit quod Sancti supra commemorat Maximus.

Maximus & Leo dicunt: *Factus est omnibus firmamentum.*

17. *Factus est omnibus firmamentum*; quia non solum fides sua, sed etiam ea quam aliis predicavit, constantior & firmior est, quavis alia ab aliis Apostolis predicata, adeo ut omnes venti, mundi & inferni illam dejicere aut prostrare nunquam poterint: *Porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Quærat hodie fidem in Asia, ubi illa à S. Joanne prædicata fuit Quærite illam Athenis, ubi illam prædicavit S. Paulus: Quærat in Achaia, ubi eam S. Andreas docuit: Quærat in Judæa & Samaria, ubi illam S. Jacobus plantavit. Quærat in Lycæonia & inferiori India, ubi eam S. Bartholomæus prædicavit, & sic de omnibus discurreret. Solum Romæ ubi plantata est à S. Petro inviolabilis conservatur & firma. Cur ita? Refert Herodotus Dianam ab universa Ægypto habitam & ægyptiam esse Isis filiam. Æschylum autem Poetam Euphorionis filium eam Cereris filiam esse constanter affirmasse. Unde Diana adeo graviter indignata, ut ejus temeritatem puniret, effecit ut Insulâ Ghemmenis in qua Poeta ille natus erat, super aquas vacillans semper moveretur, nec ullam unquam haberet firmitatem: *Æschylus Euphorionis filius fecit Dianam Cereris filiam, ideoque ajunt Insulam redditam fuisse navantem.* De S. Petro autem per sensum contrarium loqui possumus: Hic enim ex quo Christum Filium Dei vivi esse affirmavit: *Tu es Christus filius Dei vivi*, in præmiū veteris istius ita fuit remuneratus, ut suam non jam Insula, sed Civitas Romana nunquam vacillaret aut moveretur, sed in fide sem-

per constans firma solidaque consisteret, neque ab omnibus terrenorum & infernalium inimicorum ventis conquassata fluctuaret. *Et porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Sedes Apostolica nunquam fuit mobilis, sed in fide Christi immobilis semper permansit: *Sedes Petri ab initio nascentis Ecclesie, nunquam defecit à fide.* inquit Sanctus meus Archiepiscopus Valentianus Thomas de Villa Nova. *Aliorum Apostolorum Sedes deficientes; alia sapinus in haresim prolapsa, aut à barbaris capta defecerunt; Hæc fixa & immobilis semper stetit, juxta Domini vaticinium stabit, sicut Petro promissit.*

18. S. Petri excellentias & dignitates nemo per intellectum volarum assequi potest. Quod si enim ejus imperfectiones & defectus adeo sunt spectabiles, eumque adeo eminere faciunt, facile considerate, & à fortiori bonam consequentiam facere potestis, quales in ipsum honores & gloriæ redundent, per laudabilia & heroica opera sua, quibus in toto vitæ suæ discursu deditus fuit. Cumque ego ad illa pro dignitate sua vobis proponenda insufficientis sim, vos nihilominus eadem cum maxima qua potestis cordis devotione veneremini, glorioso huic Apostolo supplicantes, ut nobis præstare dignetur auxilium, ut in fide Catholica semper constantes, & in gratia Dei stabiles esse permanere possimus. Quod si verò per humanam fragilitatem, aut suggestionem diabolicam aliquantum contraximus culpam reatum, S. Petrum nobis tanquam speculum & exemplar ob oculos ponamus, per veram poenitentiam eum imitando, ut hac ratione omnia cooperentur in bonum, etiam peccata.

SERMO DECIMUS OCTAVUS.
IN FESTO
VISITATIONIS
B. V. MARIÆ.

Exsurgens Maria abiit in montana cum festinatione in civitatem Iuda, & intravit in domum Zacharia Elisabeth. Luc. cap. 1.

Tamet si quis honore & dignitate Magnus sit, verè tamen magnus non est, nisi eas gratias præstet, quæ Magnorum sunt propriae. Unde Vespasianus Magnatibus salutare hoc consilium suggestit: *Brus. lib. 3. Non licere quemquam à vultu Imperatoris.*

Non licere quemquam à vultu Imperatoris.